

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
TÜRKİYE'DE KÜÇÜKBAŞ
HAYVANCILIĞIN SORUNLARI ve
CHP'NİN ÇÖZÜMLERİ

1 ARALIK 2016
SİVAS BULUŞMASI

CHP KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIĞA SAHİP ÇIKIYOR

Koyunculuk Türk ulusu ile özdeşleşmiş bir hayvan yetiştiriciliği dalıdır. Kimi tarihçiler Türklerin Orta Asya'dan göçü nedeniyle koyunlarını otlattıkları meraların kurumasına bağlamaktadırlar. Koyun ve keçinin Anadolu'da evcilleştirildiğine dair arkeolojik bulgular vardır. Merinos Koyununun ve Tiftik Keçisinin önce Anadolu'da ortaya çıktığı, sonradan çeşitli yollarla Dünya'ya yayıldığı bilimsel olarak da kanıtlanmış bir gerçektir.

Atalarımızın şimdilerde geçerliliğini iyice yitiren "buğday ile koyun, gerisi oyun" diye özlü bir sözü vardır. Gerçekten de, Türklerin kuraklık nedeniyle verimsizleşen Orta Asya steplerinden batıya öncelikle koyunlarını besleyemedikleri için göç ettiklerine dair bilimsel görüşler mevcuttur. Nitekim, göç esnasında yanlarında çok büyük ölçekli sürülerini de getirdikleri ve Anadolu'ya ilk girdikleri Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki verimli yayla ve otlakları da bu nedenle yurt tuttıkları bilinen bir olgudur. Bugün göçer ve yörük kültüründe hala koyunculüğün egemen olması da bu görüşü doğrulamaktadır

Geçmişte ülkemizde bu denli büyük önemi bulunan koyunculuk, en önemli atağını Cumhuriyet ile birlikte yapmıştır. Öz kaynaklara dayalı kalkınma ve sanayileşme modelini Nisan 1923 de, daha Cumhuriyet kurulmadan önce topladığı İzmir İktisat Kongresi'nde ortaya atan Ulu Önder Atatürk, Türkiye'de koyunculüğün geliştirilmesi ve yünlü dokuma sanayiinin ince yapağı ihtiyacının yurt içinden sağlanması amacıyla önce Macaristan'dan, sonra da Almanya'dan Merinos koçlarının ithal edilmesi emrini bizzat vermiştir. Nitekim sonraki yıllarda partiler halinde Türkiye'ye ithal edilen Merinos koçları ile Marmara'daki Kıvırcık ve İç Anadolu'daki Akkaraman koyunlarının suni tohumlama tekniği kullanılarak ıslahı sonucu yüksek verimli Karacabey ve Konya Merinosu koyun ırkları elde edilmiştir.

Devletin koyunculuğa verdiği değerin somut bir örneğini de Bandırma'da Merinos Çiftliği'nin kurulması ve Karacabey Harasından belli sayıda koçun ve koyunun oraya taşınması emrini dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün bizzat kendi el yazısı ile vermesi oluşturmaktadır.

Cumhuriyet döneminde Türkiye'de koyunculuk büyük bir gelişme göstermiştir. Bu gelişmeler sonucunda Türkiye'de koyun sayıları ve verimleri yükselmiş, koyunculüğün ihracata ve Türkiye ekonomisine olan katkıları artmıştır. Örneğin, 1970'li yılların başında Türkiye'deki koyun mevcudu 50 milyonu bulmuş, koyun ve koyun ürünlerinde Türkiye ciddi bir ihracat geliri elde etmiştir. Örneğin 1989 yılında Türkiye'nin canlı koyun ve koyun ürünleri ihracatı 252 milyon \$ olmuştur. Ancak günümüzde maalesef küçükbaş hayvan ithalatı ve et ithalatı yapılmaktadır.

Türkiye'de koyunculüğün yıllardır çözülmemiş sorunları vardır. AKP'li yıllarla birlikte bu sorunlar daha da kronikleşmiştir. Bu sorunları meraların yeterince kullanılmaması, fabrika yemi fiyatlarının aşırı derecede pahalı olması, damızlık sorunu, sürü yöneticisi

yani oban sorunu olmak üzere çeşitli başlıklarda toplamak mümkündür. Ancak en önemli sorun olarak, küçükbaş hayvancılıkta Devletin yapmış olduğu desteklerin yetersizliği en önemli sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

CHP olarak tüm bu sorunları yerinde tespit etmek ve CHP iktidarında nasıl bir küçükbaş hayvancılık politikasının uygulanacağını Türkiye'nin önde gelen ve İç Anadolu'nun en fazla küçükbaş hayvan varlığına sahip yeri olan Sivas ilimizde küçükbaş hayvancılık bileşenleri ile tartışmayı ve tüm kamuoyunun bu sorunları bilmesini istedik. Sivas verimli meraları ile küçükbaş hayvancılığa çok uygun iken Sivas'ta ciddi bir güç vardır. Ayrıca Türkiye hem küçükbaş hem de büyükbaş hayvan ithalatı yapmaktadır. CHP iktidarında Türkiye başta damızlık koyun ve koç olmak üzere hayvancılığa önem verecek, meraları koruyan politikaları geliştirecektir.

CHP, Türkiye'yi kuran partidir. Tüm kurumları oluşturan, o kurumların işlevini önce insan diyerek belirlemiş, üreticinin alın terinin karşılığını önemseyen bir partidir. CHP iktidarında üreten kazanacak, üreten köylü yeniden milletin efendisi olacak.

Kemal KILIçDAROğLU
CHP Genel Başkanı

SİVAS İL BAŞKANI ULAŞ KARASU'nun KONUŞMASI

Sayın Genel Başkanım,

Anadolu'nun ortasında, Cumhuriyetin kuruluşunda ciddi katkılar sağlamış, manda ve himayeyi kabul etmeyerek bağımsızlıktan başka bir çözümün olamayacağını açıkladığı Sivas'ımıza hoş geldiniz, şerefler verdiniz.

Sivas ilimiz 28500 km2 yüzölçümü ile Türkiye'nin 2.büyük ili, 1277 yerleşim yeri açısından Türkiye'nin en büyük ili olmasına rağmen aşırı göç nedeniyle küçülmüş olan köylerde kalan insanlarıyla AKP'nin olumsuz politikalarına rağmen üretmeye devam etmektedir.

Sayın Genel Başkanım, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Türkiye'nin kurucu değerlerinde Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün bize emanet ettiği Cumhuriyeti ilelebet yaşatmak için mücadele edeceğiz. Atatürkçülüğün değerlerinden birinin de ÜRETİM olduğunu çok iyi biliyoruz. Mustafa Kemal Atatürk bu ülkeyi çiftçilerle birlikte kurduğu için çiftçilerimize "Köylü Milletın Efendisidir" diyerek Efendi ünvanı vermiştir. Ancak günümüzde Atatürk'ün efendisi çok zor durumdadır.

Sayın Genel Başkanım, sizin önderliğinizde, küçükbaş hayvancılığın sorunları Sivas'ta konu ile ilgili bileşenlerle tartışılmış ve Cumhuriyet Halk Partisinin çözümleri Sivas'ta açıklanmıştır.

Sayın Genel Başkanım küçükbaş hayvancılığın sorunlarına Sivas özelinde çözüm aradığınızı ve ilimize gelerek bizleri onurlandırdığınızı için şahsım ve örgütüm adına şükranlarımı ve saygılarımı sunarım.

SİVAS MİLLETVEKİLİ ALİ AKYILDIZ'ın KONUŞMASI

Sayın Genel Başkanım,

Sivas ilimizin yüzölçümünün % 43'ünü kaplayan çayır ve mera alanları küçük ve büyükbaş hayvancılık için çok uygun olmasına rağmen Sivas ili Türkiye hayvancılığına yeterli katkı yapamamaktadır. Yeterli katkıyı yapamamasının

altında Türkiye'nin ve tarımının iyi yönetilememesi etkindir. Özellikle AKP'li yıllarda Sivas ilimiz ciddi göç vermiş adeta köyleri boşalmıştır. Bir dönem Türkiye'yi tek başına besleyebilecek çayır ve meralarında otlatılacak hayvan neredeyse kalmamıştır.

İşte bu ortamda Cumhuriyet Halk Partimizin Sayın Genel Başkanın Kemal KILIÇDAROĞLU'nun ilimize gelerek Türkiye küçükbaş hayvancılığının sorunlarını dinleyerek CHP'nin ürettiği çözümleri açıklaması bizleri mutlu etmiştir.

Sayın Genel Başkanım Sivas ilimize hoş geldiniz. Sivas Cumhuriyetin bağımsızlık meşalesinin yakıldığı, kuruluşa ve kurtuluşa başkentlik yapan, tam 108 gün Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve onun mücadele arkadaşlarını yüreğinde misafir eden kadim bir şehirdir.

Sivas Selçuklularda başkent, Osmanlılarda eyalet merkezi olan, tarihi ve kültürel yapısı ile Anadolu'da her dönemde çok önemli görevler üstlenen bir şehirdir. Özellikle sözlü ve yazılı edebiyatımıza kazandırdığı şairleri, halk ozanları ile Anadolu'nun bağrında ayrı bir yer tutmaktadır.

Partimiz, Türkiye'nin tüm sorunlarına olduğu gibi hayvancılıkta çok önemli bir yeri bulunan küçükbaş hayvancılığın sorunlarına da eğilmiştir.

Küçükbaş hayvancılığın sorunları Sivas'ta konu ile ilgili bileşenlerle tartışılmış ve Cumhuriyet Halk Partisinin çözümleri Sivas'ta açıklanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisinin her alanda olduğu gibi küçükbaş hayvancılıkta da çözüm önerisi ÜRETİM'dir.

Sivas gibi nüfusunun yaklaşık 10 katının başka illerde yaşadığı ve geçimini sağlayamadığı için göç ettiği bir ilin ekonomisinde daha önceden ciddi bir yer tutan küçükbaş hayvancılık günümüzde AKP'nin uyguladığı üretime dayalı olmayan politikalarla çöküş içerisine girmiştir.

Sayın Genel Başkanım küçükbaş hayvancılığın sorunlarına Sivas özelinde çözüm aradığınız ve ilimize gelerek bizleri onurlandırdığınız için Sivas halkı adına şükranlarımı sunarım.

TÜRKİYE'DE KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK

Türkiye'de küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin özel bir yeri vardır. Çünkü koyun ve keçiler verimsiz meralarla nadas, anız ve bitkisel üretime uygun olmayan, başka türlerin yararlanmadığı alanları değerlendirerek et, süt, yapağı, kıl ve deri gibi ürünlere dönüştürülebilme yeteneğine sahiptirler.

Türkiye küçükbaş hayvan varlığı bakımından dünyada önde gelen ülkelerden biri olmasına karşılık hayvan başına sağlanan verim açısından beklentileri karşılamaktan uzaktır. Ancak ülkemizin ekolojik koşulları küçükbaş hayvancılığa uygun olup; hayvansal ürünlerin başta AB ülkeleri olmak üzere dış pazarlarda rekabet gücünün yüksek olduğu da bir gerçektir.

Türkiye küçükbaş hayvancılığı; büyük oranda düşük verimli yerli ırklardan oluşan popülasyonu, ağırlıklı olarak otlatmaya dayalı besleme koşulları ve sınırlı girdi ile üretimin hedeflendiği gelişmemiş bir yapıya sahiptir. Sektörün bu özelliklerine; işletmelerin küçük ve cılız bir yapıya sahip olması, girdi temini, ürün pazarlama ve değerlendirme olanaklarının yetersizliği, buna bağlı olarak üreticinin pazar fiyatından düşük pay alması, üretimin büyük ölçüde geçimlik olarak yapılması da eklenebilir.

Çizelge 1: Küçükbaş hayvancılık işletmeleri ve hayvan sayıları

İşletme Kapasitesi (baş)	İşletme Sayısı	İşletme Dağılım (%)	Koyun (Bin baş)	Keçi (Bin baş)	Küçükbaş Sayısı (Bin baş)
1-25	62.277	21,6	740	307	1.047
26-50	59.473	20,6	1.780	578	2.358
51-100	77.586	26,9	4.630	1.304	5.935
101-250	67.424	23,3	8.245	2.449	10.694
251-500	17.078	5,9	4.882	1.364	6.246
501 +	5.111	1,8	2.611	833	3.444
Toplam	288.949	100,00	22.888	6.835	29.723
Kaynak: www.zmo.org.tr					

Küçükbaş hayvancılık işletmelerinin işletme kapasitesine göre işletme ve hayvan varlığı dağılımı Çizelge 1`de verilmiştir. Tabloda görüldüğü

gibi işletmeler %26,9 ile 51-100 baş hayvanı olan işletme büyüklüğü grubunda yoğunlaşmıştır. 500 başın üzerinde hayvana sahip işletmelerin oranı yalnızca %1,8' dir.

Ülkemizdeki yerli koyun ırkları Akkaraman, Morkaraman, Dağlıç, İvesi, Kıvırcık, Karayaka, Sakız, Tuj, Güney Karaman olarak sayılabilir. Bunların yanı sıra Kangal Akkaramanı, Herik, Hemşin, Gökçeada, Norduz, Çine Çaparı, Karya, Pırlak gibi çok sayıda ırk, tip, yerel tip, varyeteden söz etmek olanaklıdır.

1990 yılında 40 milyon başın üzerinde koyun ve 10 milyon baş dolayındaki keçi sayısı zaman içerisinde önemli ölçüde kan kaybına uğramış, 2010 yılı başında neredeyse yarıya azalmış; 2010 yılından itibaren alınan tedbirlerle yeniden artmaya başlamıştır (Çizelge 2).

Çizelge 2: Yıllar itibariyle küçükbaş hayvan varlığındaki değişimler (TÜİK, 2017)

Yıllar	Koyun (Bin baş)	Keçi (Bin baş)
1928	13.632	12 106
1950	23.083	18 464
1980	48.638	19 043
1990	40.553	10 977
2000	28.492	7 201
2003	25.432	6 771
2010	23.090	6 293
2015	31 508	10 416
2016	30 984	10 345

Türkiye'deki küçükbaş hayvan varlığının yaklaşık % 20'si İç Anadolu bölgesindedir. Sonrasında Güneydoğu Anadolu bölgesi gelmektedir. Kırmızı et üretiminin % 87,3'ü sığırlardan, % 10,3'ü koyunlardan, %2,4'ü ise keçilerden karşılanmıştır. Kişi başına yıllık koyun eti tüketimi 1990'lı yılların başında 2,3 kg iken, 2016 yılında bu rakamın 1,3 kg'a düştüğü görülmektedir.

Çizelge 3: Yıllara göre Türkiye koyun ve keçi eti üretimi (TÜİK, 2017)

Yıl	Kesilen Hayvan Sayısı (Bin baş)		Üretilen Et Miktarı (ton)		Ortalama Karkas Ağırlığı (kg)	
	Koyun	Keçi	Koyun	Keçi	Koyun	Keçi
1991	7.927	1.198	128.626	19.570	16,2	16,3
2003	3.554	607	63.006	11.487	17,7	18,9
2005	4.145	689	73.743	12.390	17,8	18,0
2007	6.429	1.256	117.524	24.136	18,3	19,2
2009	3.997	606	74.633	11.675	18,7	19,3
2011	5.480	1.254	107.076	23.318	19,5	18,6
2013	4.958	1.341	102.943	23.554	20,8	17,6
2015	5 008	1 999	100 021	33 090	20,0	16,6
2016	4 083	1 756	82 485	31 011	20,2	17,7

Türkiye`de üretilen sütün büyük bir bölümü sığırlardan karşılanmaktadır. 2016 yılında 18,5 milyon ton olan süt üretiminin % 6`sı koyunlardan, % 2`si keçilerden sağlanmıştır. Son 30 yıllık dönemde sağılan hayvan başına yıllık ortalama süt verimi koyunlarda 49 kg`dan 77 kg`a; keçilerde ise 57 kg`dan 105 kg`a yükselmiştir.

Çizelge 4: Yıllara göre Türkiye koyun ve keçi sütü üretimi (TÜİK, 2017)

Yıl	Sağılan Hayvan Sayısı (Bin baş)		Üretilen Süt Miktarı (ton)		Ortalama Süt Verim (kg)	
	Koyun	Keçi	Koyun	Keçi	Koyun	Keçi
1991	23.222	5.877	1.127	335	48,6	57,0
2003	12.477	3.127	770	278	61,7	89,0
2005	10.166	2.427	790	254	77,7	104,6
2007	10.110	2.264	783	237	77,4	104,9
2009	9.408	1.831	734	192	78,0	105,0
2011	11.561	3.033	893	321	77,2	105,7
2013	14.287	3.943	1.101	416	77,1	105,4
2015	15 363	4 578	1 177	481	76,6	105,1
2016	15 149	4 555	1 160	479	76,6	105,2

Yıllar içerisinde değişmeler olsa da, ülkemizde koyun ve keçi derisi üretimi 1990'lı yılların başlarına göre son yıllarda önemli ölçüde azalmıştır. TÜİK verilerine göre 2016 yılında 4,5 milyon koyun, 1,4 milyon keçi derisi üretilmiştir.

TÜİK verilerine göre ülkemizde 1990'lı yılların başında 1,5 kg olan koyun başına yapağı verimi son yıllarda bir miktar artış göstererek 1,8 kg'a yükselmiştir. Koyun varlığımızın %6,5'ini oluşturan Merinoslardan koyun başına ortalama 3,1 kg yapağı elde edilmektedir.

Türkiye'nin 2010-2016 yılları arası canlı küçükbaş hayvan ithalatı Çizelge 5`de verilmiştir. Çizelgeden de görüldüğü gibi yıllık dönemde 2,2 milyon baş hayvan ithal edilmiştir.

Çizelge 5: Türkiye`de yıllara göre canlı küçükbaş hayvan ithalatı (TÜİK, 2017)

Canlı Küçükbaş Hayvan	2011	2012	2013	2014	2015	Toplam
Koç ve koyun (damızlık)	923	10.223	27.115	11.980	-	50.361
Kuzu (damızlık olmayan)	820.303	213.200	2.026	2.496	-	1.063.287
Koyun (damızlık olmayan)	626.270	181.763	63.694	0	3 000	1.081.164
Teke ve keçi (damızlık)	268	440	2.935	1.175	-	4.973
Toplam	1.447.764	405.626	95.770	15.651	3 000	2.202.785

KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIĞIN TEMEL SORUNLARI

Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin sorunlarının bir kısmı tarımın genel sorunlarından kaynaklanmaktadır. Sorunlar daha çok yetiştirme ve sağlıklı ilgili olmakla birlikte, önemli bir kısmı besleme ve yemleme ile yakından ilişkilidir.

Damızlığa ilişkin Sorunlar: Türkiye'deki koyun ve keçi ırkları genelde verim düzeyleri düşük ırklardır. Cumhuriyetin ilk yıllarında başlatılan merinoslaştırma çalışmaları bırakılmış, değişik kurumlar tarafından geliştirilen yeni ırklar yaygınlaştırılmamıştır. Günümüzde küçükbaş hayvan yetiştiricileri kaliteli damızlık hayvan bulmakta zorlanmaktadır.

Yem ve Besleme Sorunları: Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde en büyük maliyet kaynağı yemdir. Ancak koyunların tükettikleri yemlerin %70-80`i mera, otlak ve yayla gibi doğal alanlardan karşılandığı için yem giderleri diğer çiftlik hayvanlarına oranla daha düşüktür. Öte yandan

keçiler koyunlara göre daha dik, dağlık ve ormanlık alanlardaki meraları iyi bir şekilde değerlendirebilmekte, otlar kurduğunda, çalı formundaki bitkilerin yapraklarından da yem olarak etkin bir şekilde yararlanmaktadır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ülke yüzölçümünün %56'sını (44 milyon ha) oluşturan çayır-meraların oranı günümüzde % 19'a (14,6 milyon ha) gerilemiştir. Ülkemizde mera alanlarının azalmasının başlıca nedenleri, bu alanların işlemeli tarıma açılmasının yanı sıra erken ve aşırı, başka bir deyişle kontrolsüz ve bilinçsiz otlatmadır.

Örgütlenmeye İlişkin Sorunlar: Günümüzde küçükbaş hayvan üreticilerinin kurdukları birlikler üyelerini eğitecek, bilinçlendirecek, sorunlarını dile getirecek düzeyde olmayıp; çoğu devlet desteğiyle ayakta durmaktadır.

Küçükbaş Hayvan Ürünlerine Olan Talebin Düşüklüğü: Son yıllarda koyun etinin diğer et türlerine göre kolesterol içeriğinin yüksek olduğu, dolayısıyla kalp damar hastalığı olan bireyler için uygun olmadığına ilişkin görüşler yaygınlaşmıştır. Oysa yapılan çalışmalar kolesterol içeriği yönünden çeşitli türlerin etleri arasında önemli bir farklılık bulunmadığı ortaya koymuştur. Öte yandan yapılan çalışmalar kuzu etinin kalp ve damar dostu olarak nitelendirilen konjuge linoleik yağ asidi açısından sığır ve kanatlı etlerinden daha zengin olduğu ortaya konulmuştur.

Çoban Sorunu: Meraya dayalı olarak yapılan küçükbaş yetiştiriciliğinde çobanlar önemli görev üstlenmektedir. Köyden kente olan göçün artmasıyla, kırsalda genç nüfus sayısı hızla azalmaktadır. Kırsalda kalan gençler ise zor ve zahmetli bir uğraş olan çobanlığa yeterince ilgi göstermemektedirler.

Desteklemeye İlişkin Sorunlar: Küçükbaş hayvan yetiştiricilerine verilen destekler rakamsal olarak artırılmasına karşın büyükbaş hayvancılık desteklerine göre düşük kalmıştır. Destekler girdi maliyetleri dikkate alınarak gözden geçirilmelidir.

KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK TOPLANTISINA KATILAN BİLEŞENLER

Kurum Adına Katılan Yetkili	Kurum Adı
Murat SULAKÇI	Küçükbaş Hayvan Üreticisi
Ekrem EKŞİ	Sivaslı İş Adamları Grubu
Hakan GÖK	Serbest Veteriner-Üretici
Duran KOÇ	Sivas Muhtarlar Derneği Bşk.
Murat UÇAR	Çepni Belediye Başkanı-Üretici
Ahad TÜRKMENOĞLU	Sivas Şehir Kültürünü Yaşatma Derneği Bşkç
Fikret ÜNSAL	Sivas Gazeteciler Cemiyeti Bşk.
Nurullah ALBAYRAK	Kamu-Sen Temsilcisi
Ethem DOĞAN	Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Bşk.
Gülizar EKREN	Manda Yetiştiricileri Birliği Temsilcisi
Murat DEMİRBÜK	Ziraat Mühendisleri Odası İl Temsilcisi
Nevzat GÖKSU	Sızır Belediye Bşk. (Üretici)
Ömer Faruk ÇINARGİL	Sivas Ortak Akıl Gazetesi Sahibi
Özcan KARATAŞ	Veterinerler Odası Başkanı
Hayati AKBULUT	Deliilyas Belediye Bşk. (Üretici)
Zeki ŞİMŞEK	Zara Ziraat Odası Bşk.
Cemil GÖZEN	Sivas Ziraat Odası Meclis Üyesi

KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIĞIN SORUNLARI TOPLANTISINA KATILAN BİLEŞENLERİN GÖRÜŞLERİ

Murat SULAKÇI (Su Ürünleri Mühendisi)	CHP'nin bu toplantıyı düzenlemesini önemsiyorum. Göç eden çiftçiler var. Tarla sahibi başka, çalışan başka. Temsilde sorunlar var. Müstahsil makbuzu sahteciliği yapılıyor. Destekler bölgesel olmalı. Bölgemizde çok ciddi göç var. TİGEM'ler var. Ancak çiftçilerle bağlantısı çok kopuk.
Duran KOÇ	Süt fiyatı 90 kuruş, bir bardak çay 1 TL. Pazarlama sıkıntısı var. 1 çuval yem 55 TL olmuş. 1 kg yem fiyatı 1 litre süt fiyatını geçmiş. Göçü durdurmak için küçük işletmelere önem vermeliyiz.
Hakan GÖK (Veteriner)	Köyler boşalıyor. Küçükbaş hayvancılık çok kötü. İşçilerin çoğu asgari ücretli olduğu için et tüketimi düşük. Küpe ticareti yapılıyorlar. Küçükbaş hayvancılığı canlandırmalıyız. Köylerdeki yaşam standartı çok düşük.
Murat UÇAR (Çepni Belediye Bşk.)	Hastalıklar kasıp kavuruyor. Şap hastalığı var. Kayıt alınmalı, şap hastalığı çok uzun sürüyor. Desteklemelerden kesinti yapılıyor.
Fikret ÜNSAL	Bürokrasi var. Her türlü tarımsal yatırımı yapmak için çok ciddi bürokratik işlem yapılıyor. Yatırımlar daha şeffaf bir basitçe projelendirilmeli.
Nurullah ALBAYRAK Kamu Sen Temsilcisi	Et 40 TL. Memur ve çalışanlar kredi kartlarına mahkum olmuşlar. Kamu çalışanları çok zor durumda. Boşanmalar arttı. Sivas'ta 3 tane icra dairesi var.
Ethem DOĞAN	Küçükbaş hayvancılığın sorunları sadece Sivas'a özgü değil. Islah yapıyoruz. 3 üniversite ile çalışıyoruz. Destekleme politikalarında ıslah çalışmaları da olmalı. Örneğin Sivas'ın Kangal ilçesinde Akkaraman koyunu ırkı var. Daha fazla destek alabilirsek daha ciddi ıslah çalışmaları ile çok iyi sonuçlar elde edinilebilir.
Gülizar EKREN	Sivas mandacılığa çok uygun ancak mandacılığa yeterli önem verilmiyor. Manda yetiştiriciliğinde masraflar çok fazla, devlet destekleri çok az.

Murat DEMİRBÜK (ZMO)	Göç sorunu var. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği projesi yapmak ve uygulamak için üretici bulmakta güçlük çekiyoruz. Çoban problemi var. Aile işgücünün tamamı küçükbaş hayvancılık yapmalı. Tarımsal eğitim var. Meralar kiraya veriliyor. Meralar ıslah edilmeli.
Nevzat GÖKSU	Büyükbaş hayvancılık yapıyor. Sıfır faizli kredi kullanmış ancak geri ödemelerde zorlanıyor. Süt üretiyoruz ancak sütü satacağımız yer yok. Ziraat Bankasının kredi limitleri yetersiz. Meralar kiralanmamalı, üreticiler tarafından nasıl kullanılabilir buna özgü politikalar geliştirilmeli.
Ömer Faruk ÇINARGİL	Miras hukuku yeniden gözden geçirilmeli. Alan bazlı destek üretime yönelik olmalı. Maliyetleri düşürmeliyiz.
Özcan KARATAŞ (Veterinerler Odası Bşk.)	Et ve Süt Kurumunun piyasaya müdahalesi çok sınırlı. Hayvancılık politikasında etkili değil. Sözleşmeli besicilik yaygınlaştırılabilir. Ot borsasını aktif hale getirmeliyiz.
Cemil GÖZEN (Ziraat Odası Meclis Üyesi)	İlk defa böyle bir toplantı oluyor. Sivas'ın köylerinin sorunları hiç çözülmedi. O nedenle bu toplantıyı çok önemsiyorum. Sivas merkezde hayvan pazarı yok.

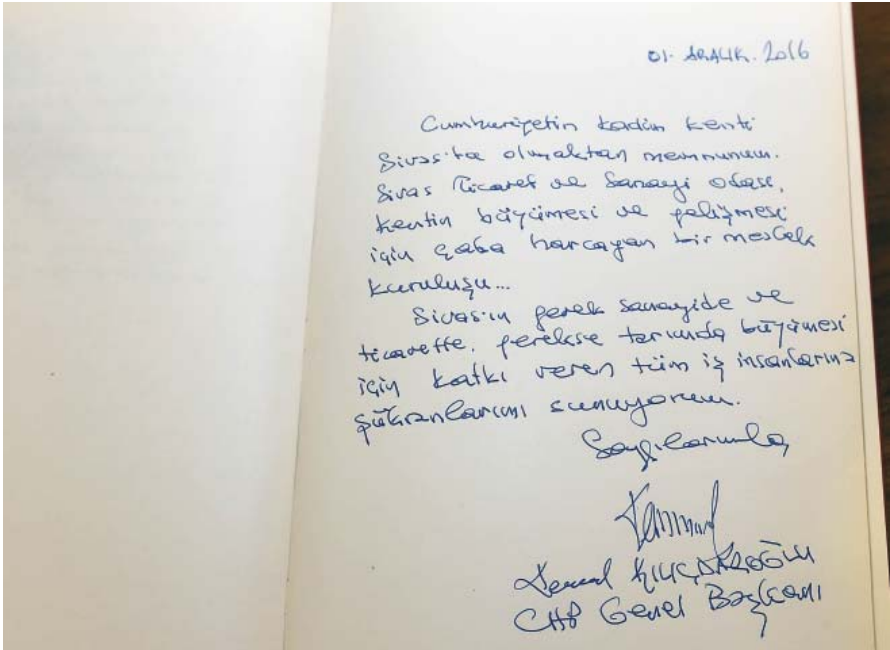

KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK TOPLANTISINDA UZLAŞILAN ORTAK KONULAR

- Süt fiyatları çok düşük. Koyun ve keçi sütünde devletin daha ciddi destekler yapması gerek
- Gıda egemenliği gelecekte önem kazanacak. Bu nedenle üreticiler korunmalı.
- Süt ve et piyasasında Devlet mutlaka devreye girmeli. Et ve Süt Kurumunun piyasadaki varlığı güçlendirilmeli.
- Meraların bakımı, gübrenmesi ve meralara su götürülmesi mutlaka gerçekleştirilmeli.
- Üreticiler kendi aralarında örgütlü olmalı.
- Damızlık koyun ve keçi ıslah çalışmalarına özel önem verilmeli.
- Üreticinin bilinçlendirilmesi gerek.
- Uzun vadeli tarım politikası olmalı. Bilimsel temelli, tutarlı bir tarım politikası olmalı.
- Köyden kente göçü önleyici politikalar içinde küçükbaş hayvancılığa özel önem verilmeli, desteklemeler büyük işletmelere değil, küçük işletmelere yapılmalı.
- Çoban sorunu mutlaka çözülmeli. Yılda 5 bin TL destek ile bu sorun çözülmez.
- Hayvan ölümlerine karşı koruyucu sağlık tedbirlerine ağırlık verilmeli.

SİVAS SANAYİ VE TİCARET ODASI ZİYARETİ

CHP LİDERİ Sn. Kemal KILIÇDAROĞLU'nun KONUŞMASI

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Sivas Ticaret ve Sanayi Odası'nda STK temsilcileri ile kentte tarım ve hayvancılığın sorunları ile ilgili toplantı düzenledi. Sonrasında, konferans salonunda halkla buluştu.

Genel Başkan Kılıçdaroğlu'nun halkla buluşmasında yaptığı konuşma şöyle:

Kısa bir konuşma yapacağım. Önce sözlerime şöyle başlayayım. Adana'da bir yurttan kız çocuklarımızın hayatını kaybetmesi bizim son günlerde yaşadığımız en acı olaylardan birisi. Anneler ve babalar çocukları daha iyi okusun diye okula gönderirler. Daha iyi bir dünyada yaşasın diye okula gönderirler. Bilgisi olsun, birikimi olsun diye okula gönderirler. Daha rahat iş bulsun, yüzde yüz kocasına mahkum olmasın diye okula gönderirler, eli ekmek tutsun o da çalışsın, o da mücadele etsin, hayatın bir parçası olsun diye okula gönderirler. Eğer yurt yoksa yurda gönderirler. Anneler

ve babalar dün yüreklerine ateş düşen birer konuma geldiler. Çocuklar kaybedildi bir yangın sonucunda. Yurt, kim izin verdi, hangi koşullarda izin verildi? Yangın merdivenine açılan kapılar niye açılmadı? O çocukların günahını kimler çekecek, acısını kimler çekecek? Bunların hiçbirisini bilmiyoruz şu anda. Hepsi masum bu çocukların. Anneler ve babalar çocuklarını getirdiler yurda teslim ettiler.

BİR YILDA TÜRKİYE'DE YURT SORUNUNU ÇÖZECEĞİZ

Sormamız gereken ilk soru şu; bu çocuklar için neden Türkiye Cumhuriyeti hükümeti bir yurt kurmadı. Orada bir yurt vardı yıkıldı, neden yeni bir yurt yapmadılar? O anneler, babalar güven içinde çocuklarını neden bu yurda, devletin kuracağı bir yurda getirip teslim edebilirlerdi. Böyle bir imkan onlara sağlanmadı. Eğer bir ülkede hükümet varsa, eğer bir ülkede hükümet kendi halkının, kendi çocuklarının sorunlarını önemsiyorsa, 14 yıldır yurt sorunu neden çözülmez bu ülkede? Ben söz veriyorum, Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı olarak söz veriyorum; bir yılda fazla değil bir yılda Türkiye'de yurt sorununu çözeceğiz. Her anne ve

babanın güven içinde oğlunu, kızını teslim edeceği bir yurt yapacağız. Bütün imkanları olacak, sıcak suyu olacak, soğuk suyu olacak, yangın merdiveni olacak, kapıları açılacak, her türlü imkanı sağlanacak. Anne ve baba çocuğunu yurda teslim ederken gözleri arkada kalmayacak. Bunu yaptığımız zaman bu ülkenin insanlarına hizmet etmiş oluruz.

Bugün Sivas'tayım, Sivas tarihin başkentidir aynı zamanda. Bir dönem sanayinin de başkentiydi. Son 20 – 25 yıldır sürekli kan kaybediyor. Bunu en iyi anlatan bir konu var. Milletvekili sayısı sürekli düşüyor. Neden? Nüfus azalıyor. Şu soruyu sormamız gerekiyor. Hiç kimse annesinin, babasının, atalarının mezarlarının olduğu yerden ayrı bir başka yere gitmek istemez. Herkes doğduğu yerde, büyüdüğü yerde kazanmak ister, çoluk çocuk sahibi olmak ister. Neden göç ediyor, neden gidiyor? İş bulamadığı için. Peki sosyal devlette iş alanı yaratacak olan kim? Hükümetlerin izleyeceği ekonomi ve sosyal politikalar. Eğer bu politikalar insana dokunuyorsa, bu politikalar işsizliğe yol açıyorsa, bu politikalar kırsal göç akınına yol açıyorsa hepimizin oturup düşünmesi lazım.

SIYASETÇİ CEBİNİ DEĞİL, SIYASETÇİ HALKI DÜŞÜNECEK

Şimdi Sivaslı kardeşlerime şunu söylemek isterim, sormak da isterim. Nüfusumuz azalıyor, fabrikalar azalıyor, gençler büyük kentlere gidiyor Sivaslı bu politikaları izleyenlere oy vermeye devam ediyor. Sonra da Sivaslı gelip bana ağlıyor; bizim işte fabrikamız yok, bizim turistik alanlarımız var turistimiz yok, bizim coğrafyamız çok büyük ama tarımımız batmak üzere, biz geçinemiyoruz. Her birisi Türkiye'nin bir yerine dağılıyor ekmek peşinde koşuyorlar. Fabrika çalışabilir mi? Elbette çalışır. Üretim yapabilir mi? Elbette üretim yapar. İşçi bulunur mu? Elbette işçi bulunur. Ustası bulunur mu? Elbette ustası da bulunur. Mühendisi olur mu? Elbette mühendisi olur. Eksik ne? Eksik CHP iktidarı. CHP iktidar olursa bunların hepsi olur. Neden? İnsana değer verir. İnsana değer vereceğiz, alın terine değer vereceğiz, üretime değer vereceğiz.

Yukarıda sivil toplum kuruluşlarını ve üretici birliklerini, ziraat odalarının başkanlarını dinledim. Tarımı ve hayvancılığı anlattılar. Bir litre süt

bir çaydan ucuz. Bir litre sütü elde etmek için hayvanı bulacaksınız, besleyeceksiniz, bakacaksınız, sütü alacaksınız, onu içilebilecek hale getireceksiniz, kaynatacaksınız bir maliyeti var. Su Allah'ın verdiği su kaynaktan alacaksınız şişeleyip müşteriye vereceksiniz. Nasıl oluyor da su daha pahalı, süt daha ucuz? Nasıl olur da bir bardak çay bir litre sudan daha pahalı olur? Hep beraber düşünmemiz lazım. Teşvik yeteri kadar verilmiyor. Hiç kimsenin aklına bundan 20 yıl önce Türkiye et ithal edecek diye gelmezdi, saman ithal edecek diye gelmezdi. Mercimek, nohut, kuru fasulye ithal edecek diye gelmezdi. Köylerimiz boşaldı. Nereye gitti bu köylü kardeşlerimiz? Büyük kentlerin varoşlarına gittiler. Hepsi iş, ekmek peşinde koşturuyor. Köylerde çoban bulamıyoruz diyorlar. Koyun var, sürü var çoban bulamıyoruz diyorlar. 1300 lira asgari ücret sigortalıysa onu tercih ediyor hiç değilse benim bir sigortam var diyor. Bu sorunlar çözülmü mü? Hepsi çözülmü. Çözülmez sorun yoktur.

Bütün mesele şu; siyasetçi cebini değil, siyasetçi halkı düşünecek. Siyasetçi kendisini ve çocuklarını değil, halkın kendisini ve bütün gençleri düşünecek. Herkesin iş, aş sahibi olduğu bir Türkiye'yi nasıl

ayağa kaldırabiliriz? Bir Türkiye’de huzuru nasıl sağlarız? Yine yukarıda bir arkadaşımız dedi ki, Türkiye adeta bir savaşın içinde. Türkiye zaten savaşın içinde. Suriye’ye girmişiz biz, askerlerimiz Suriye’de. Her gün şehit haberleri geliyor. İş kazalarından ötürü kimsenin haberinin olmadığı her hafta onlarca kişi hayatını kaybediyor. Ne oluyor bu Türkiye’de? Evimizde de mi huzur içinde oturamayacak mıyız? Herkesin sorması lazım, özellikle de Sivaslı kardeşlerimizden birine sorması lazım. Ekonomide geriye gidiyorsunuz, Sivas’ta yaşayanların üç katı, dört katı, on katı dışarıda Sivaslı var. Yaz aylarında geliyorlar kışın tekrar oraya gidiyorlar. Fabrikalar büyük ölçüde kapalı, üretim büyük ölçüde düşmüş vaziyette. Türkiye’nin ayağa kalkması lazım. Türkiye’nin yeniden üretmesi lazım. Üreten Türkiye saygın Türkiye’dir. Üreten Türkiye güçlü Türkiye’dir. Üretmeden eğer başkalarının ürettiğini tüketirseniz bir gün gelir onların egemenliği altına girersiniz. Hepimizin bu konuda dikkatli olması lazım.

Bizim bir konuda daha dikkatli olmamız gerekiyor. Algılarımızdan kurtulmamız gerekiyor. Aklımıza ve vicdanımıza sormamız gerekiyor. Bunun için şunu söylüyorum. Kendinize sorun, komşunuza da sorun,

ev ziyareti yaptığınız hanıma da sorun, lokantada yemek yediğiniz arkadaşınıza da sorun, kahvede oturup oyun oynadığınız arkadaşlarınıza sorun. Deyin ki, Türkiye'nin Suriye'yle, Irak'la, Mısır'la, Libya'yla, Filistin'le, AB ile İran'la, Rusya'yla ilişkilerini kim düzeltir? Sorun. Hayatında Cumhuriyet Halk Partisine oy vermemiş vatandaş bile der ki, bunları ancak Cumhuriyet Halk Partisi düzeltir. Evet biz düzeltiriz. Çünkü biz kendi ülkemizde de barışı, huzuru savunuyoruz, dünyada da barışı ve huzuru savunuyoruz.

NAMUSLU SİYASETÇİ EKSİKLİĞİMİZ VAR

Bakın seçimler sırasında biz bir proje açıkladık, "Merkez Türkiye Projesi." Ne demek Merkez Türkiye? Türkiye "Dünyanın merkezi olacak" dedik. Karadeniz'le Akdeniz'i niye buluşturmuyoruz? Ne eksliğimiz var? Anadolu'ya niye sanayi gelmiyor? Anadolu'nun kültürü zengin, sanatı ve kültürü neden daha yüceltmiyoruz? İş alanlarını neden büyütüyoruz? Katma değeri yüksek ürünü neden Anadolu'da üretmiyoruz? Ne eksliğimiz var? İnsan eksliğimiz mi var? Hayır. Toprak eksliğimiz mi var? Hayır. Deniz, su eksliğimiz mi var? Hayır. Temiz hava eksliğimiz mi var? Hayır. Ne eksliğimiz var? Namuslu siyasetçi eksikliğimiz var. Her mesleğin bir ahlakı vardır. Ahlakı kuralları Türkiye'de olmayan tek alan var, o da siyaset. O yüzden söyledik, CHP iktidara gelirse ilk 4 ay içinde çıkaracağı bir numaralı kanun, "Siyasi Ahlak Kanunu" olacak. Artık üç kağıtçıların siyasette yerinin olmaması lazım. Temiz insanların siyasette yerinin olması lazım.

Sivaslı kardeşlerimden istirhamım; kim size gelip din üzerinden siyaset yapıyorsa bilin ki, dine en büyük kötülüğü o yapıyor. Kim gelip size ırk üzerinden siyaset yapıyorsa bilin ki, en büyük kötülüğü o yapıyor. Kim gelip size yaşam tarzınız üzerinden siyaset yapıyorsa bilin ki, bu ülkeye en büyük kötülüğü o yapıyor. Biz insanı Allah'ın yarattığı en değerli varlık kabul ediyoruz. Bizim başımızın üstündedir diyoruz. Kimliği ne olursa olsun, inancı ne olursa olsun, yaşam tarzı ne olursa olsun. Siyasetçi olarak, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, insana böyle bakıyoruz. İnanın çocuğu işsizse, onun kimliğine mi bakacaksın, onun yaşam tarzına mı bakacaksın, onun inancına mı bakacaksın? Hayır. Çocuğu işsizse çocuğuna iş bulacaksın kardeşim. Siyasetçinin konusu budur.

ÖN YARGILARIMIZDAN ARINACAĞIZ

Fabrika açacaksın, yeni istihdam alanları yaratacaksın, üreticiyi destekleyeceksin. Et ithal etmeyeceksin, ihraç edeceksin. Yoğurt ithal etmeyeceksin, ihraç edeceksin. Mercimek ithal etmeyeceksin, ihraç edeceksin. İki Trakya büyüklüğünde alan Türkiye’de son 10 yıldır ekilmiyor. Niye ekilmiyor? Her şey dışardan getiriliyor. Niye ekmiyorlar? Mısır ekecek toprağımız mı yok? Fasulye ekecek toprağımız mı yok? Mercimek ekecek toprağımız mı yok? Ayçiçeği ekecek toprağımız mı yok? Hayvancılık yapacak meramız mı yok? Hepsi var. Planla, akılla, bilgiyle bunların hepsini yapabiliriz. Çok çarpıcı bir örneği pek sık veririm. Yine vereyim. Hollanda diye bir devlet var. Konya’dan küçük. Bizim Konya’dan küçük bir devlet, Türkiye’nin ihraç ettiği üründen daha fazla ürün ihraç ediyor. Konya’dan küçük bir devlet Türkiye’den daha fazla tarım ürünü ihraç ediyor. Neden?

Biz niye ihraç edemiyoruz? Biz niye yapamıyoruz? Neden köylerimizde gençlik kalmadı? Neden gençlerimiz işsiz? Eğer bir evde bir işsiz varsa, o evde huzur yoktur. Anne baba bekler bu çocuk ne zaman iş güc sahibi olacak, eli ne zaman ekmek tutacak diye. İşsizlik bu kadar kötü bir şeydir. 8 milyona yaklaşıyor işsiz sayımız. Her 4 üniversite öğrencisinden birisi işsiz. Sorun Allah aşkına bu Ankara'daki beylere onların çocukları işsiz mi? Sorun bu Ankara'daki beylere onların çocukları askere gidiyor mu? Sorun şu Ankara'daki beylere onların çocukları şehit oluyor mu? Sorun bu Ankara'daki beyler onların çocukları fakir fukara, garip gurabanın çocuğu hadi oğlum askere, hadi oğlum Suriye'ye, hadi oğlum işsiz kal. Sırtını sıvazla eline ekmek bile verme, iş verme. Artık bu hikâyeye son diyacaksınız, noktayı koyacaksınız. O nedenle, "Ön yargılarımızdan arınacağız" dedim. Kim Türkiye'yi düşünüyorsa, kim verdiği sözün arkasında duruyorsa ona destek vereceksiniz. Bu işin kuralı budur.

Bakın biz seçimlerde söz verdik. "Asgari ücret net 1500 TL olacak" dedik. "Yapamazsınız" dediler. Bugün bizim bütün belediyelerimizde asgari ücret net 1500 liradır. Hiçbir belediyemiz de iflas etmedi. Demek ki oluyor. Üstelik 1500 liradan fazla, ben "An az 1500 lira" dedim. Aile sigortası büyük kentlerden başlayarak belediyelerimiz şu anda aile sigortasını da uyguluyor. Nerede bir yoksul ev varsa, geliri olmayan ev varsa bankasına her ay para yatırılıyor. Onun yoksulluğu teşhir edilmiyor, sağ elin verdiğini sol el görmüyor. Kadın gidiyor aylığını çekiyor, gidip harcamasını yapıyor. Demek ki, bunlar uygulanabiliyor mu? Uygulanabiliyor. Kim yapıyor? Biz yapıyoruz. Sizden isteğim sizi düşünen, halkı düşünen, yaşlısı, genci ayırımı yapmadan bu ülkeye huzuru getiren, huzuru vadeden bir partiye gelin destek verin.

ÜLKE GÜVENLE YÖNETİLİR

O nedenle bütün annelere bütün kadınlara sesleniyorum; bir ülkenin huzurunu görmek istiyorsanız kadının yüzüne bakacaksınız. Kadının yüzü gülüyorsa bir ülkede huzur vardır, bereket vardır. Kadının yüzü gülmüyorsa; o memlekette huzursuzluk vardır, o memlekette sorun var demektir. Hangi anne çocuğunu, askere gönderdiği çocuğunu güler yüzle karşılamak istemez. Gönderiyor ama huzursuz. Gönderiyor ama korkuyor, evime ya bayrak asarlarsa, ya çocuğu şehit olursa ne olur. Ben size söz veriyorum anneler söz veriyorum. 4 yıl içinde Türkiye'yi bu terör belasından kurtarmazsam siyaseti bırakacağım. Onların yaptığı gibi yapmayacağız. Bir memleket kin ve öfkeyle yönetilmez. Kavgayla yönetilmez. Bir memleket bilgiyle yönetilir. Ahlakla yönetilir. Tecrübeyle, deneyimle yönetilir. Eğer siz bilgiyle yönetmiyorsanız, ahlakla yönetmiyorsanız o memlekette huzuru sağlayamazsınız. Güvenle yönetilir bir ülke. Güvenliği sağlamıyorsanız olmaz. Kinle yönetiyorsunuz, öfkeyle, intikam duygusuyla devleti yönetmeye kalkarsanız, o ülkede huzuru sağlayamazsınız. Biz çok şey istemiyoruz. Biz kendi ülkemizde insanca yaşamak istiyoruz. Görüşü ne olursa olsun, hangi partiden olursa olsun, hangi inançtan olursa olsun, hangi kimlikten olursa olsun, madem ki biz aynı havayı teneffüs ediyoruz ,biz kendi ülkemizde huzur içerisinde insan gibi yaşamak istiyoruz. Caddede, sokağında, parkında, lokantasında karşılaştığımız her vatandaşta

güler yüzle selam vermek istiyoruz. Kucaklaşmak istiyoruz. Ayrılık ve gayrılığı bir tarafa bırakmak istiyoruz. Evet, kendi ülkemizde huzur içinde insanca yaşamak istiyoruz.

İnsanca yaşayacağımız bir Türkiye umuduyla hepinize en içten selamlar saygılar.

TÜRKİYE'DE KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIĞIN SORUNLARI ve CHP'nin ÇÖZÜMLERİ

Türkiye'de küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin özel bir yeri vardır. Çünkü koyun ve keçiler verimsiz meralarla nadas, anız ve bitkisel üretime uygun olmayan, başka türlerin yararlanmadığı alanları değerlendirerek et, süt, yapağı, kıl ve deri gibi ürünlere dönüştürülebilme yeteneğine sahiptirler.

Küçükbaş hayvanlar büyük oranda düşük verimli yerli ırklardan oluşmaktadır. Ağırlıklı olarak olatmaya dayalı besleme yapılmaktadır. Sınırlı girdi ile üretimin hedeflendiği bir yapıya sahiptir. Sektörün bu

özelliklerine; işletmelerin küçük ve cılız bir yapıya sahip olması, girdi temini, pazarlama ve değerlendirme olanaklarının yetersizliği, buna bağlı olarak üreticinin pazar fiyatından düşük pay alması, büyük ölçüde geçimlik üretim yapılması da eklenebilir.

Türkiye küçükbaş hayvan varlığı bakımından Dünyada önde gelen ülkelerden biri olmasına karşılık hayvan başına sağlanan verim açısından beklentileri karşılamaktan uzaktır. Ancak ülkemizin ekolojik koşulları küçükbaş hayvancılığa uygundur. Küçükbaş hayvansal ürünlerin başta AB ülkeleri olmak üzere dış pazarlarda rekabet gücünün yüksek olduğu bir gerçek olmasına rağmen Türkiye kendi ihtiyacını karşılamaktan uzaktır. 1990 yılında 40 milyon başın üzerinde koyun ve 10 milyon baş dolayındaki keçi sayısı zaman içerisinde önemli ölçüde kan kaybına uğramış, 2010 yılı başında neredeyse yarıya azalmış; 2010 yılından itibaren alınan tedbirlerle yeniden artmaya başlamıştır. 2016 yılı itibariyle koyun sayısı 31 milyon olup, keçi sayısı 10.3 milyondur. Kişi başına küçükbaş hayvan eti tüketimi 1,7 kg civarındadır.

Türkiye`de Koyun ve Keçi Eti Üretimi: 2015`de kırmızı et üretiminin % 87,3`ü sığırlardan, % 10,3`ü koyunlardan, %2,4`ü ise keçilerden karşılanmıştır. Kişi başına yıllık koyun eti tüketimi 1990`lı yılların başında 2,3 kg iken, 2015`de bu rakamın 1,7 kg`a düştüğü görülmektedir.

Türkiye`de Koyun ve Keçi Sütü Üretimi: Türkiye`de sütün büyük bölümü sığırlardan karşılanmaktadır. 2015`de 18,5 milyon ton olan süt üretiminin % 6`sı koyunlardan, % 2'si keçilerden sağlanmıştır.

Türkiye`de Koyun ve Keçi Derisi Üretimi: Türkiye`de koyun ve keçi derisi üretimi 1990`lara göre önemli ölçüde azalmıştır. 2015 yılında 5 milyon koyun, 1,3 milyon keçi derisi üretilmiştir.

Türkiye`de Yapağı Üretimi Türkiye`de 1990`lı yılların başında 1,5 kg olan koyun başına yapağı verimi son yıllarda bir miktar artış göstererek 1,8 kg`a yükselmiştir. Koyun varlığımızın % 6,5`ini oluşturan Merinoslardan koyun başına ortalama 3,1 kg yapağı elde edilmektedir.

Küçükbaş Hayvansal Üretim Dış Ticareti 2010-2015 arası 6 yıllık dönemde 2,2 milyon baş hayvan ithal edilmiştir. 2015 yılında sadece koyun ithalatı için 404 milyon \$ ödenmiştir. 2016 yılı için ise 20 bin baş küçükbaş hayvan ithalatı yapılacağı açıklanmıştır.

KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIĞIN SORUNLARINA CHP`NİN ÇÖZÜMLERİ

CHP olarak temeli üretim olan bilimsel içerikli bir küçükbaş hayvancılık politikası uygulamak hedefimizdir. Türkiye`de tarıma dayalı sanayinin gelişmesinde çok önemli bir yer tutan kırmızı et, süt, yapağı ve deri sanayine katkı sağlayan hayvansal ürünlerin üretiminde ısrar edilecektir.

CHP iktidarında, Cumhuriyet`in önem verdiği kurumlar olan ve hayvancılığa direkt katkı yapan Et Balık Kurumu (EBK) ve Süt Endüstrisi Kurumu (SEK) gibi kurumların piyasada varlığının artması ve belirleyici olması sağlanacaktır.

Küçükbaş hayvan ıslahına özel önem verilecek. İslah çalışmaları için Devlet destekleme bütçesinden özel paylar ayrılacak.

Meralar korunacak. Yem bitkileri üretimine ciddi desteklemeler yapılacaktır.

Hayvan ithalatı ve kırmızı et ithalatı yapılmayacak olup, buraya ayrılacak kaynaklar destekleme ödemesi olarak çiftçilere verilecektir.

Çobanlık özendirilerek, çoban olanlar sosyal güvenceye kavuşturularak, emekli olmaları sağlanacak.

AKP hükümetinin uyguladığı politikaların tersine hayvansal ürünlerin üretiminde destekler arttırılacak, Türkiye'nin ÜRETEN ve HAKÇA BÖLÜŞEN BİR ÜLKE olması hedefine ulaşılabacaktır. Kısacası CHP iktidarında ÜRETEN KÖYLÜ YENİDEN MİLLETİN EFENDİSİ OLACAKTIR.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
**TÜRKİYE'DE KÜÇÜKBAŞ
HAYVANCILIĞIN SORUNLARI ve
CHP'NİN ÇÖZÜMLERİ**